

Samrådsunderlag Mjälgabron

Inför ansökan om tillstånd för vattenverksamhet m. m.
inom SSABs verksamhetsområde i Borlänge kommun

2025-12-03

Sammanfattning

Mjälgabron är en kombinerad väg- och järnvägsbro över Dalälven inom SSABs verksamhetsområde i Borlänge. Bron planeras att ersättas på grund av återkommande skador och då den nått sin tekniska livslängd.

SSAB har för avsikt att riva befintlig bro och uppföra två nya broar (en väg- och en järnvägsbro) strax sydost om nuvarande placering. De nya broarna planeras att vara cirka 100–130 meter långa och cirka 6–7 respektive 11–13 meter breda. Brostöd kommer att stå i vatten och landfästen kommer att finnas på respektive sida om broarna. Rivning av den befintliga bron och anläggning av de nya broarna kommer att ske i etapper. Under rivnings- och anläggningsfasen kommer arbete att ske i vatten. Rivnings- och anläggningsarbeten omfattar bland annat schaktning, pålning och spontning.

Entreprenadarbeten beräknas påbörjas under år 2027 och pågå under två till tre år.

De planerade arbetena kräver tillstånd till vattenverksamhet, enligt 11 kap. miljöbalken (1998:808). Arbetena kommer även att innebära viss annan typ av verksamhet, såsom hantering av massor m.m.

De huvudsakliga miljöaspekterna avser tillfällig grumling i Dalälven samt viss påverkan på närmiljön då bygg- och rivningsarbeten exempelvis kan ge upphov till grumling, buller och vibrationer. Arbetena kan komma att påverka vattenlevande organismer och fåglar i närområdet. Utsläpp till luft från arbetsmaskiner bedöms vara begränsade. Ingrepp i fornminnen under byggtiden kan bli aktuellt, vilket kommer att hanteras i separat ordning.

En geoteknisk undersökning kommer att genomföras för att utreda och säkerställa stabilitet och erosionsförhållanden. Likaså kommer en miljöteknisk markundersökning att genomföras för att utreda eventuella markföroreningar och möjliggöra en säker hantering av massorna.

Området bedöms ha begränsade naturvärden eftersom det redan är starkt påverkat av industriell verksamhet. Skyddsåtgärder kommer att vidtas för att minimera påverkan på vattenmiljö, naturmiljö, kulturmiljö och närboende.

Bolaget bedömer att planerad verksamhet inte kommer att innebära en betydande miljöpåverkan och samråder nu i denna fråga (undersökningssamråd). Samrådsunderlaget har dock utformats för att även kunna ligga till grund för ett eventuellt avgränsningssamråd.

Innehåll

SAMMANFATTNING	2
1. BAKGRUND OCH SYFTE	4
1.1 VERKSAMHET OCH ANVÄNDNING AV MJÄLGABRON	4
1.2 ADMINISTRATIVA UPPGIFTER.....	7
1.3 SAMRÅD OCH PLANERAD ANSÖKAN	7
2. OMRÅDESBESKRIVNING	8
2.1 LOKALISERING	8
2.2 PLANFÖRHÅLLANDEN	9
2.3 OMGIVNING OCH ENSKILDA INTRESSEN	9
2.4 RIKSINTRESSEN OCH SKYDDADE OMRÅDEN	10
2.5 YT- OCH GRUNDVATTEN	11
2.6 GEOLOGI.....	11
2.7 RÅDIGHET ÖVER VATTEN	12
3. PLANERADE ÅTGÄRDER	12
3.1 PLANERADE BROAR	12
3.2 RIVNINGS- OCH ANLÄGGNINGSARBETEN.....	12
3.2.1 <i>Förberedelse och byggnation av ny vägbro</i>	12
3.2.2 <i>Ny järnvägsbro</i>	13
3.2.3 <i>Rivning av befintlig bro</i>	13
3.3 ALTERNATIV UTFORMNING	14
3.4 EROSIONSSKYDD	14
3.5 LEDNINGAR	14
4. FÖRUTSEBARA MILJÖEFFEKTER M.M.	14
4.1 NOLLALTERNATIV.....	14
4.2 VATTENMILJÖ	14
4.2.1 <i>Vattenkvalitet</i>	15
4.2.2 <i>Länshållningsvatten</i>	15
4.3 NATURMILJÖ.....	15
4.4 MARKMILJÖ OCH FÖRORENAD MARK.....	16
4.5 BULLER	16
4.6 KULTURMILJÖ	16
4.7 ÖVRIGA MILJÖASPEKTER.....	17
5. BEDÖMNING AV MILJÖPÅVERKAN	18
5.1 UTMÄRKANDE EGENSKAPER.....	18
5.2 LOKALISERING	19
5.3 MILJÖEFFEKTERNAS TYP OCH UTMÄRKANDE EGENSKAPER.....	19
5.4 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING – EJ BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN.....	20
6. FORTSATT ARBETE	20
6.1 SAMRÅDSREDOGÖRELSE	20
6.2 FÖRSLAG TILL AVGRÄNSNINGAR OCH UTREDNINGAR	20
6.3 ANSÖKAN OCH TIDPLAN	21
7. REFERENSER	22

1. Bakgrund och syfte

1.1 Verksamhet och användning av Mjälgabron

SSAB EMEA AB i Borlänge (SSAB/bolaget) har anläggningar för bearbetning av stålämnen och rullar (tunnplåt). De huvudsakliga processerna består av varmvalsning, betning, kallvalsning, glödning, formatklippning, spaltning och emballering. Bolagets verksamhet i Borlänge är en Sevesoverksamhet på den högre kravnivån och verksamheten regleras av ett grundtillstånd meddelat av Mark- och miljödomstolen 2002 samt två ändringstillstånd som gäller lagring av flytande naturgas och utökad lagring av flytande syre samt utökad produktion av glödgad kallvalsad plåt.

Verksamhetsområdet genomkorsas av Dalälven, som skapar en naturlig uppdelning mellan den östra och västra sidan av anläggningen.

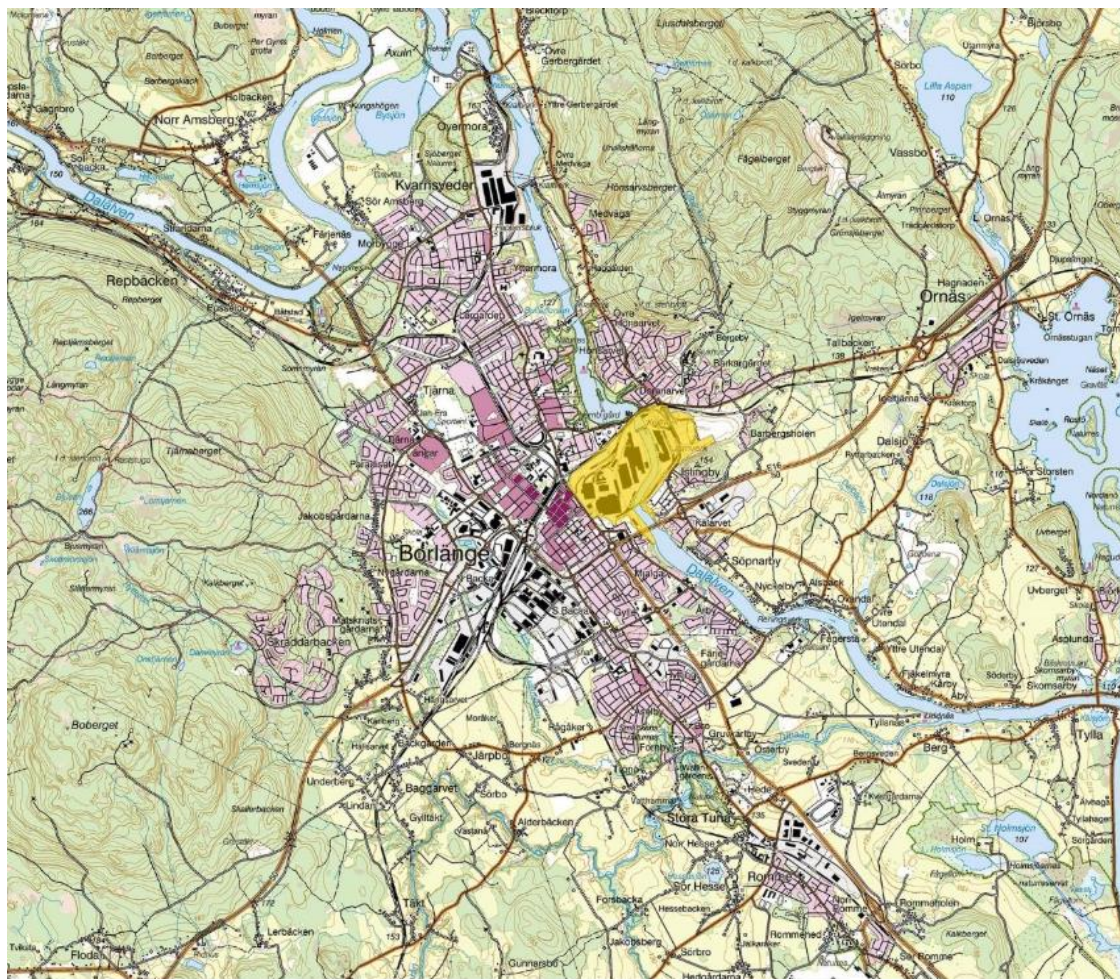
På den västra sidan återfinns bland annat varmvalsverk, kallvalsverk och färdiglager, där stål bearbetas och förbereds för vidare användning eller distribution. På östra sidan finns en ämnesterminal, skrothantering samt ytterligare ett färdiglager för utlastning av produkter.

Mjälgabron är en kombinerad väg- och järnvägsbro som korsar Dalälven och utgör en central förbindelse mellan den östra och västra sidan av SSABs anläggning i Borlänge. Bron spelar en avgörande roll i att säkerställa ett effektivt produktionsflöde i verksamheten. Mjälgabron uppfördes under mitten av 1970-talet. För att klara ökade laster förstärktes bron på 1980-talet. I början av 1990-talet upptäcktes skador i bron, vilka åtgärdades därefter. Under 2000-talet har ytterligare skador upptäckts och bron har sedan dess regelbundet inspekterats och övervakats, bland annat med digitala sensorer sedan 2020. Experter bedömer att bron nu behöver ersättas och rekommenderar därför att den rivs och ersätts med en ny bro.

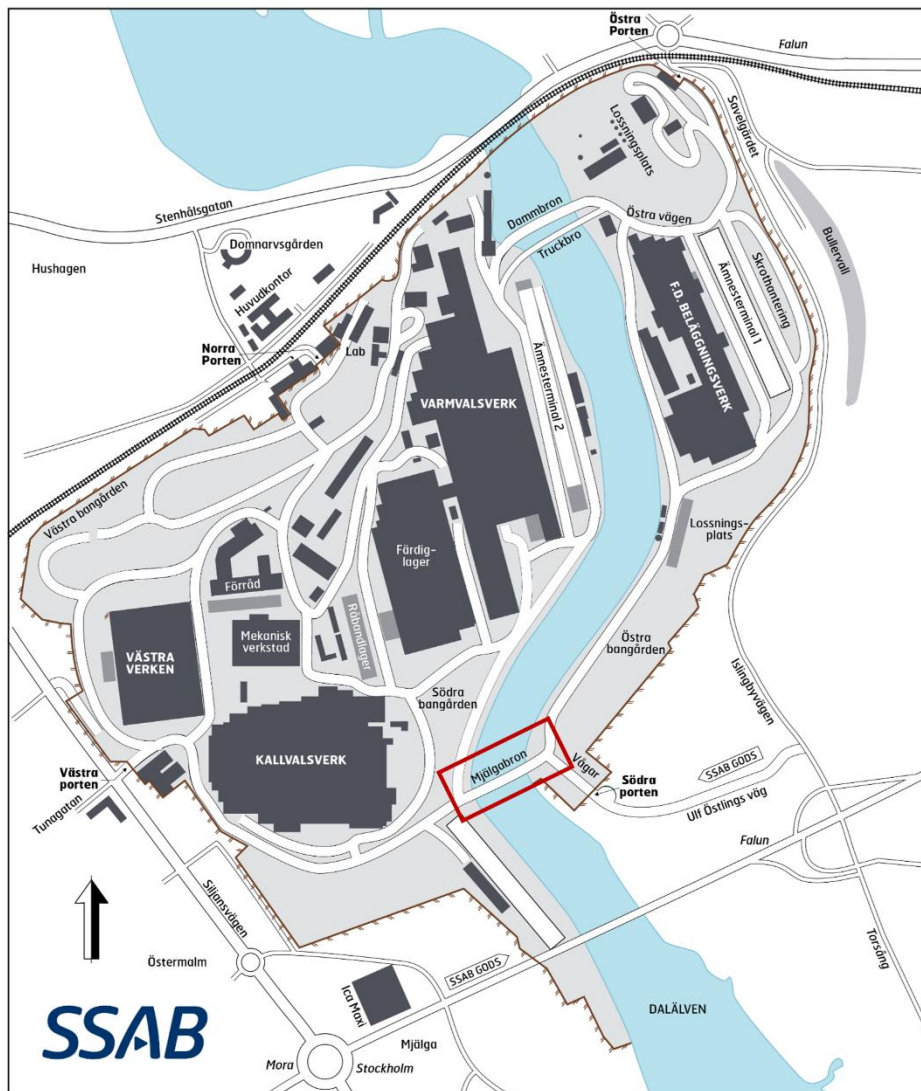
Den befintliga bron planeras att ersättas med två nya broar; en järnvägsbro och en vägbro med tillhörande gång- och cykelbana.

SSABs verksamhetsområde i Borlänge med omgivningar framgår av Figur 1.

En översikt av verksamhetsområdet och placering av nuvarande Mjälgabron framgår av Figur 2.

Figur 1. Lokalisering av bolagets verksamhetsområde i Borlänge tätort (gul markering).

Figur 2. SSABs verksamhetsområde där industriell verksamhet bedrivs och placering av den befintliga Mjälgabron (röd markering).

1.2 Administrativa uppgifter

Verksamhetsutövarens juridiska namn	SSAB EMEA AB
Organisationsnummer	556313-7933
Anläggningsnummer	2081-101
Adress	Postadress: 781 84 Borlänge, Besöksadress: Siljansvägen, Borlänge
Kontakt i miljöfrågor	Maria Nilsson, miljöchef
Telefon	0243-700 00 (vxl.)
E-post	maria.nilsson@ssab.com
Fastighetsbeteckning	JÄRNVERKET 1
Fastighetsägare	SSAB EMEA AB
Kommun	Borlänge
Tillsynsmyndighet	Länsstyrelsen i Dalarnas län
Prövningsmyndighet	Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt

1.3 Samråd och planerad ansökan

De planerade åtgärderna omfattar rivning av den befintliga Mjälgabron och byggnation av två nya ersättningsbroar för väg- och järnvägstrafik inom SSABs verksamhetsområde i Borlänge. För att riva den befintliga bron och anlägga nya broar krävs arbeten i vatten genom i huvudsak sponning, pålning och schaktning. Dessa arbeten är tillståndspliktiga och SSAB avser att ansöka om tillstånd för vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken, där även viss följdverksamhet kommer att ingå och beskrivas.

Den planerade verksamheten omfattas inte av några bestämmelser som innebär att betydande miljöpåverkan alltid ska antas föreligga. SSAB avser därför att, genom ett undersökningssamråd, undersöka om åtgärden kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte. När samrådet har genomförts kommer bolaget att sammanställa de synpunkter och uppgifter som framkommit under samrådet, varefter länsstyrelsen kan fatta beslut om planerad åtgärd kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte.

Eftersom 6 kap. 24 § miljöbalken möjliggör att ett undersökningssamråd och ett avgränsningssamråd hålls samtidigt, har SSAB valt att samordna dessa processer. Detta samrådsunderlag har tagits fram av Tyréns på uppdrag av SSAB och omfattar även de uppgifter som krävs för ett avgränsningssamråd.

Samråd kommer att hållas med länsstyrelsen, kommunen och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda. I det fall utredningssamrådet resulterar i ett beslut om att planerade arbeten antas medföra betydande miljöpåverkan kommer samråd hållas med den utökade krets som krävs vid ett avgränsningssamråd.

Under samrådet beskriver SSAB de grundläggande förutsättningarna för den planerade verksamheten, den övergripande miljöpåverkan som den ansökta verksamheten kan medföra och exempel på skyddsåtgärder. Syftet med underlaget är att utgöra grund för beslut om huruvida åtgärden kan antas medföra betydande miljöpåverkan samt att fastställa omfattning och inriktning för det utredningsarbete som ska genomföras och redovisas i tillståndsansökan.

Samrådet utgör ett obligatoriskt led i miljötillståndsprocessen och ger berörda möjlighet att lämna synpunkter på verksamheten samt dela med sig av kunskap som kan vara av betydelse för den fortsatta miljöbedömningen.

2. Områdesbeskrivning

2.1 Lokalisering

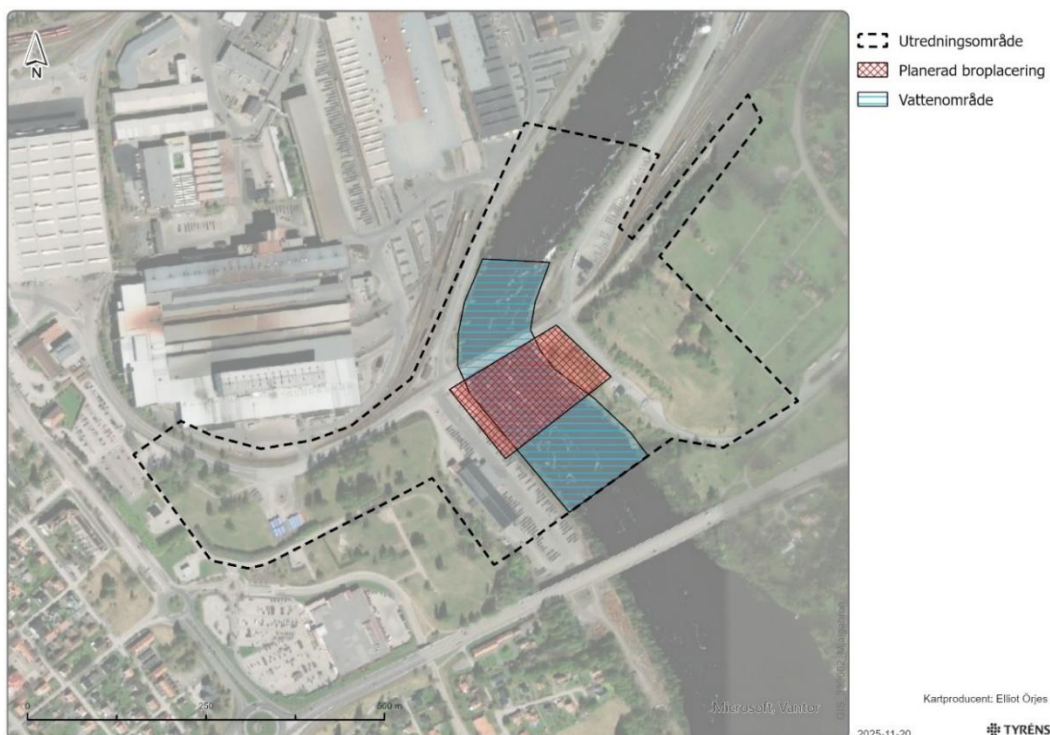
I Figur 3 nedan redovisas lokalisering av det preliminära utredningsområdet för de planerade åtgärderna, det berörda vattenområdet samt det planerade området för broplacering. Även om väg och järnväg kommer att hållas åtskilda genom två separata broar benämns broarna tidvis i detta samrådsunderlag som "bron".

Utredningsområdet omfattar ett större område än det som direkt berörs av vattenverksamheten. I området ingår ytor som påverkas av ändrade järnvägsspår och vägdragningar samt ytor för uppställning av exempelvis manskapsbodar under bygg- och rivningsarbeten. Observera att utredningsområdet i detta skede är preliminärt och kan justeras.

Valet av lokalisering av de nya broarna har gjorts utifrån befintlig infrastruktur, funktionella behov samt verksamhetens förutsättningar. Bron över Dalälven utgör en central del av verksamhetens dagliga drift och logistik, och dess placering är avgörande för att bibehålla nuvarande funktionalitet och tillgänglighet. Av utrymmesskal är det inte möjligt anlägga de nya broarna direkt uppströms befintlig bro. SSAB avser att placera broarna nedströms den befintliga bron, så nära denna som de tekniska förutsättningarna tillåter.

En alternativ placering av broarna skulle medföra betydande tekniska och verksamhetsmässiga utmaningar, samt medföra risk för negativ påverkan på både driftsäkerhet och miljö.

Mot denna bakgrund bedöms den aktuella lokaliseringen vara den mest lämpliga för genomförandet av de planerade åtgärderna. Några alternativa lokaliseringar har därför inte utretts vidare, då det bedöms saknas rimliga alternativ.

Figur 3. Lokalisering av de nya broarna samt det vattenområde som berörs.

2.2 Planförhållanden

Gällande översiktsplan, som är gemensam för Borlänge och Falu kommun, antogs av kommunfullmäktige i Borlänge den 17 juni 2014.

Borlänge kommun har även antagit en fördjupad översiktsplan för Borlänge tätort. I kartan för den sammanvägda markanvändningen pekas majoriteten av planerat utredningsområde ut som befintlig industri, förutom en del på Dalälvens östra sida i höjd med SSABs industri, som pekas ut som park och natur (Borlänge kommun, 2018).

Planerat utredningsområde omfattas av tre gällande detaljplaner;

- Ändring av detaljplan för del av SSAB Industriområde (383),
- Förslag till utvidgning av stadsplan för SSAB Domnarvet med omgivning delplan 2 (294)
- Förslag till ändring och utvidgning av stadsplan för SSAB Domnarvet med omgivning delplan 1 (292).

De planerade nya broarna kommer att ligga i direkt anslutning till befintlig väg- och järnvägsbro. Bolagets uppfattning är att de planerade åtgärderna är i linje med vad som anges i detaljplanerna eller i vart fall utgör en mindre avvikelse som är förenlig med detaljplanens syfte.

2.3 Omgivning och enskilda intressen

De närliggande områdena kring bron domineras av industriell verksamhet, hårdgjorda ytor och vattenområden. I närområdet finns även inslag av grönområden och viss affärsverksamhet.

En översikt över omgivningen och berörda enskilda intressen redovisas i Figur 4.

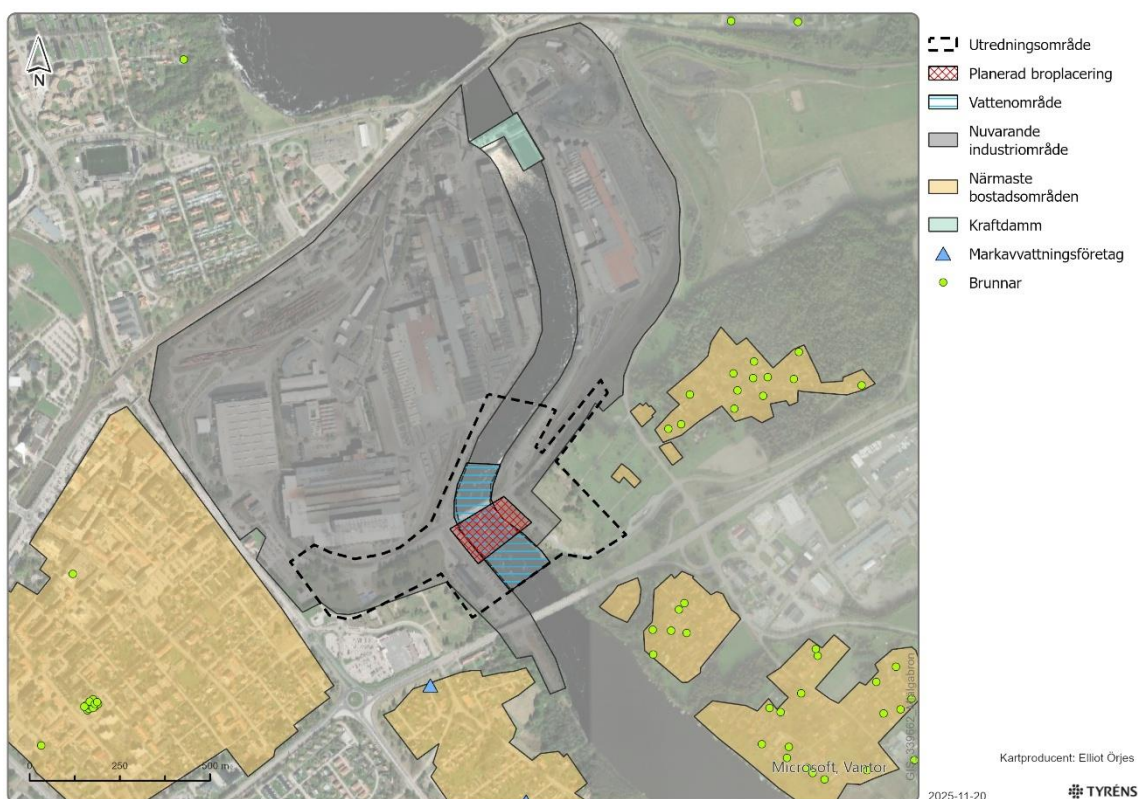
Närmsta bostadshus är belägna på ett avstånd av cirka 300–400 meter på respektive sida om Dalälven. Den industri som ligger i direkt anslutning till bron utgörs av SSABs verksamhet där närmsta belägna byggnad återfinns cirka 130 meter nordost om befintlig bro.

Enligt SGU:s brunnsarkiv finns inga brunnar inom planerat utredningsområde. Närmsta brunnar ligger cirka 400 meter nordöst och sydöst från planerad broplacering och inga andra typer av brunnar finns inom en (1) kilometer, (SGU, 2025e).

Närmsta markavvattningsföretag ligger cirka 300 meter respektive 500 meter från planerad broplacering, Mjälga dikningsföretag 1932 och Mjälga - Borlänge vattenavledningsföretag 1929, Figur 4 (Länsstyrelsen Dalarna, 2025).

Cirka 350 meter nedströms Mjälgabron finns en vägbro över Dalälven. Trafikverket äger bron som är en del av den svenska stamvägen E16.

En (1) kilometer uppströms Mjälgabron ligger Domnarvets vattenkraftverk som drivs av Fortum AB.

Figur 4. Omgivning och enskilda intressen.

2.4 Riksintressen och skyddade områden

SSABs verksamhetsområde ligger inom två av försvarsmaktens riksintressen; riksintresse för "påverkansområde civil flygplats" och "påverkansområde väderradar". Utifrån SSABs verksamhet innebär riksintressena att höga objekt ska remitteras till försvarsmakten innan uppförande (Försvarsmakten, 2023).

Planerad ansökan omfattar inte höga objekt och därmed bedöms inte någon intressekonflikt med de av försvarsmaktens utpekade riksintressena förekomma. Det konstateras att uppförandet av en ersättningsbro inte innebär någon ändrad användning av mark- eller vattenområden, jfr. 2 kap. 6 § andra stycket miljöbalken.

Utöver försvarsmaktens intressen finns inga andra riksintressen eller skyddad natur i området för de planerade åtgärderna. Närmsta naturreservat (Älvravinerna) ligger cirka 1 kilometer norr om (uppströms) planerat utredningsområde (Naturvårdsverket, 2025). Naturreservatet bedöms inte påverkas.

Norr om SSABs verksamhetsområde finns ett riksintresse för kulturmiljövård, Hushagen och Begslagsbyn (W10), (Länsstyrelsen Dalarna, 2025). Riksintresset bedöms inte påverkas av planerad ansökan.

Strandskyddet är upphävt i beslut från länsstyrelsen den 9 december 1980 med stöd av den då gällande naturvårdslagen (1964:822). Bolaget undersöker för närvarande beslutets fortsatta giltighet.

2.5 Yt- och grundvatten

Planerade åtgärder berör Dalälvens vattenförekomst.

Avrinningsområdet är uppdelat i olika delsträckor och delsträckan (WA24408773) som passerar SSAB i Borlänge är 14 kilometer lång. Vattenförekomsten har bedömts som påverkad av vattenkraft och utpekats som kraftigt modifierad.

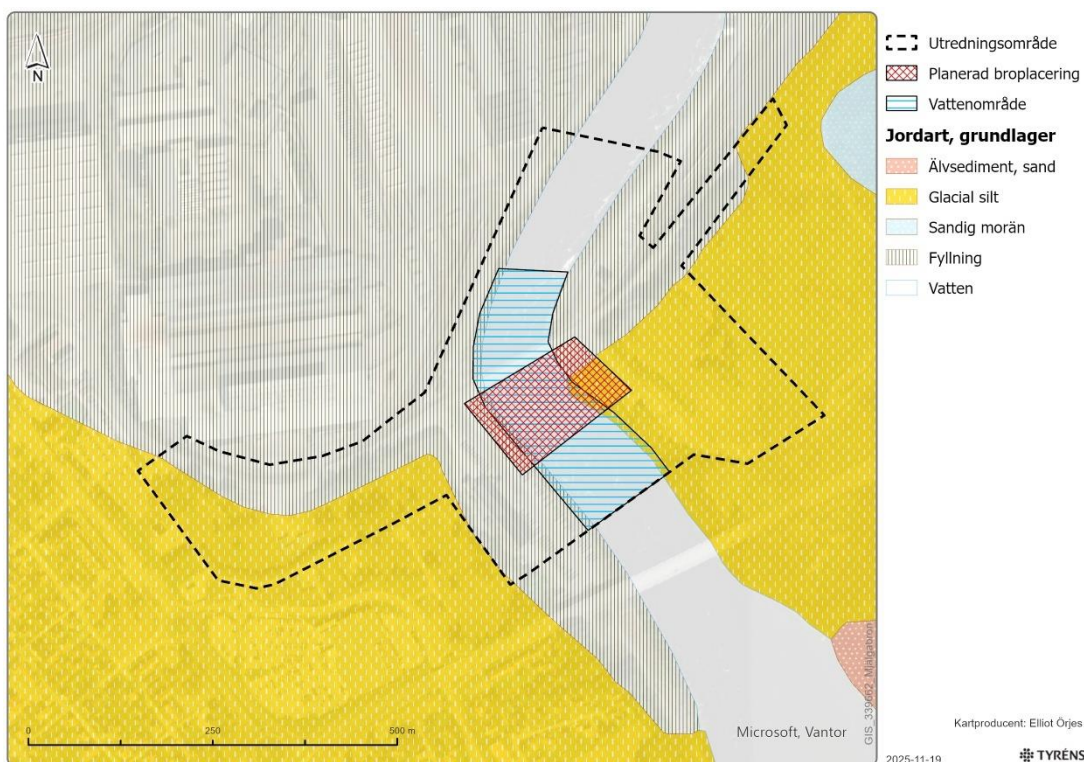
Vattenförekomsten bedöms ha en otillfredsställande ekologisk potential.

Fastställd miljö kvalitetsnorm för kemisk status är god kemisk ytvattenstatus, med undantag för bromerad difenyleter och kvicksilver, där mindre stränga krav gäller (VISS, 2025a).

Utredningsområdet ligger inte inom någon grundvattenförekomst. Närmsta grundvattenförekomst, Badelundaåsen-Leksand Borlänge, ligger cirka 1 kilometer väster om verksamhetsområdet (VISS, 2025b).

2.6 Geologi

Planerat område för de nya broarna utgörs av fyllning på väster sida om Dalälven, medan den östra sida utgörs av både fyllning och glacial silt (SGU, 2025c), se Figur 5. Jorddjupet inom utredningsområdet är uppskattat till 10–30 meter (SGU, 2025d) och berggrunden inom utredningsområdet har karterats till rhyolit av SGU (SGU, 2025a).

Figur 5 Jordarter inom och i närheten av utredningsområdet.

Väster om Dalälven uppvisar jordlagren en hög genomsläpplighet intill strandkanten. Öster om Dalälven kännetecknas motsvarande område intill strandkanten av låg genomsläpplighet, med undantag för en begränsad yta i anslutning till den befintliga bron där marken har hög genomsläpplighet (SGU, 2025b).

Kring Dalälven finns risk för ras och skred. Detta kan medföra snabba jordförflyttningar med omfattande skador på mark, byggnader och infrastruktur som följd. Risken ökar särskilt vid snösmältning, tjällossning och kraftiga regn. I den gemensamma översiktsplanen för Borlänge och Falun kommun påtalas risken för ras och skred. För att säkerställa markens stabilitet bör

därför alltid geotekniska undersökningar genomförs vid fysisk planering och bygglovsprövning (Falu & Borlänge kommun, 2014).

2.7 Rådighet över vatten

Enligt lag (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet 2 kap 1 § ska verksamhetsutövaren, för att få bedriva vattenverksamhet, ha rådighet över vattnet inom det område där verksamheten ska bedrivas.

SSAB äger fastigheten Järnverket 1 som berörs av planerade arbeten på båda sidor om älven. Även andra fastigheter/samfälligheter kan komma att beröras av arbeten i älven. Utredning om ägoförhållanden över vattenområdet har initierats av bolaget, i syfte att erhålla erforderlig vattenrättslig rådighet.

3. Planerade åtgärder

3.1 Planerade broar

Den befintliga bron (som består av en gemensam väg- och järnvägsbro) kommer att ersättas med två nya broar; en järnvägsbro och en vägbron med tillhörande gång- och cykelbana. De nya broarna planeras att uppföras direkt nedströms den befintliga bron och kommer att löpa parallellt över Dalälven, se planerad broplacering i Figur 3.

Att uppföra två separata broar i stället för en gemensam konstruktion är fördelaktigt ur ett långsiktigt förvaltningsperspektiv då drift och underhåll kan utföras på den ena bron utan att det stör verksamheten på den andra bron.

De exakta brotyperna och utformningen av de planerade broarna är ännu inte fastställda. Det mest sannolika alternativet är dock att vägbron utformas som en samverkansbro med stålbalkar och betongfarbana. De alternativa brotyperna som utreds för järnvägsbron är antingen en fackverksbro eller en balkbro. Exakt brotyp kommer att fastställas i kommande detaljprojektering. Respektive bro uppskattas bli maximalt cirka 130 meter lång. Vägbron uppskattas bli cirka 11–13 meter bred medan järnvägsbron uppskattas bli cirka 6–7 meter bred.

Mittstöd planeras att anläggas i mitten av vattendraget och landfästen kommer att finnas på respektive sida om älven. Båda broarna planeras därmed preliminärt att konstrueras med två spann. Landfästen och mittstöd i vatten för båda broarna planeras att byggas i betong och grundläggas på pålar.

3.2 Rivnings- och anläggningsarbeten

Beskrivningen av de planerade rivnings- och anläggningsarbetena som presenteras nedan är preliminär, eftersom det i nuläget ännu inte är fastställt exakt hur arbetena ska utföras.

Rivnings- och anläggningsarbetena förväntas pågå under två till tre år.

3.2.1 Förberedelse och byggnation av ny vägbron

Arbetet inleds med förberedande åtgärder inför byggnation av den nya vägbron. Dessa omfattar bland annat pålningsarbeten för att skapa stabila fundament, samt spontning vid landfästen och mittstöd i älvfåran.

Grundläggning och schakt

För att möjliggöra byggnation av nya landfästen utförs spontning mot älvfåran så att schakt kan utföras i torrhet. Tätsponten möjliggör arbete (exempelvis formning, armering och gjutning) i en torr miljö under grundvattennivån och minimerar påverkan på omgivande yt- och grundvatten.

Tät spontlåda används även vid uppförande av mittstöd i älvfåran. För att möjliggöra ett säkert och torrt arbetsutrymme och minska inträngande vatten underifrån kommer en tätkaka undervattengjutas i botten av spontlådan.

Tätspont för landfästen och mittstöd kommer att länshållas, det vill säga tömmas på inträngande vatten. När betongarbetena är klara demonteras spanten, och området kring bottenplattor återfylls, huvudsakligen med bergkross eller motsvarande material. Demontering av spont utförs antingen genom att den dras upp i sin helhet eller att den kapas i nivå med bottenplattans överkant och lämnas kvar.

Broöverbyggnad

När grundläggning och stöd är färdigställt monteras broöverbyggnaden. Stålbalkarna lyfts alternativt lanseras (skjuts) på plats över älven. Därefter genomförs gjutning av farbanan samt övriga kompletterande arbeten såsom exempelvis montering av räcken. När samtliga moment är avslutade tas den nya vägbron i drift.

Tillfälliga konstruktioner och åtkomst

För att nå ut till det planerade mittstödet i älvfåran kan tillfälliga pålbryggor eller pontoner/pråmar användas för att bära upp pålningsutrustning och möjliggöra arbeten i vattenområdet. Pålning sker genom vattenytan och vidare genom jordlagren ned till fast berg. Vid användning av permanenta stålpålar kommer den övre delen att förses med extra rostskydd för att motverka korrosion i vattenmiljön.

3.2.2 Ny järnvägsbro

Parallellt med arbetena för vägbron påbörjas byggnationen av den nya järnvägsbron. Arbetet följer i huvudsak samma arbetsmoment och metodik som vägbron (se beskrivning under avsnitt 3.2.1).

När den nya järnvägsbron är färdigställd omdirigeras tågtransporterna dit. Därefter påbörjas rivning av den befintliga järnvägsbron.

3.2.3 Rivning av befintlig bro

Rivningsarbetet av den befintliga bron kommer ske stegvis där delstegens ordning och exakta arbetsmetoder kommer att fastställas under projekteringen.

Rivning av överbyggnad

Arbetet inleds med rivning av kantbalkar och brobanaplatta. Rivningen sker genom krossning, sågning och mekanisk bilning av betongen ned till de bärande balkarna. Den krossade betongen samlas upp och sorteras ut. Vid bilning samlas betongrester upp på pontoner, medan sågade element lyfts bort och krossas på annan plats.

Rivning av bärande konstruktioner

Metod för rivning av de bärande balkarna och stålkonstruktionerna är ännu inte fastställd. Det mest sannolika alternativet är att rivningen sker från sammanfogade pontoner som fungerar som arbetsplattformar.

Rivning av landfästen och stöd

Landfästen planeras att rivas delvis, där vissa delar kan komma att lämnas kvar om det bedöms tekniskt och miljömässigt motiverat. För att minimera påverkan på botten- och vattenmiljön planeras befintliga stöd i älvfåran preliminärt att lämnas kvar i sin helhet.

3.3 Alternativ utformning

Vid planeringen av de nya broarna övervägs olika utformningsalternativ i syfte att uppnå en tekniskt, miljömässigt och funktionellt hållbar lösning. Valet av brotyp påverkas av flera faktorer, såsom geotekniska förhållanden, vattenmiljöns förutsättningar, befintlig infrastruktur samt behovet av att upprätthålla väg- och järnvägstrafik under byggtiden.

De alternativa utformningar som har övervägts och de bedömningar som gjorts kommer att redovisas mer utförligt i kommande ansökningshandlingar.

3.4 Erosionsskydd

För att förebygga risken för ras och skred kommer erosionsskydd, av exempelvis krossmaterial, att anläggas.

Innan utläggning av nytt erosionsskydd kan det bli nödvändigt att genom schaktning justera strandlinjen samt älvbotten i anslutning till brostöden. Schaktning och utläggning av erosionsskydd kan orsaka grumling. Skyddsåtgärder kommer att vidtas och beskrivas mer i ansökningshandlingarna.

Inmätning av älvbotten kommer att ske både före och efter åtgärderna.

3.5 Ledningar

I anslutning till Mjälgabron finns två utlopp till Dalälven - en kommunal utsläppspunkt för dagvatten samt en utsläppspunkt som tillhör SSAB dit både dagvatten och renat processavloppsvatten samt kylvatten från kallvalsverket leds. I kommande projektering utreds om dessa utlopp behöver flyttas till närliggande punkt nedströms eller uppströms nuvarande punkt. En flytt av ledningarna bedöms inte medföra någon förändrad miljöpåverkan och kommunen kommer att kontaktas innan en eventuell åtgärd genomförs.

4. Förutsebara miljöeffekter m.m.

I följande kapitel redogörs översiktligt för relevanta miljöaspekter och miljöpåverkan av den planerade verksamheten.

En mer detaljerad och fullständig redogörelse av miljökonsekvenserna kommer att ges i miljökonsekvensbeskrivningen med tillhörande handlingar.

4.1 Nollalternativ

I de handlingar som ska upprättas och bifogas ansökan kommer miljökonsekvenserna av den ansökta verksamheten att jämföras med ett nollalternativ.

Nollalternativet beskriver vad som sker om de planerade åtgärderna inte genomförs. I detta fall innebär det att, om tillstånd för rivning och nybyggnad av Mjälgabron inte beviljas, så kommer den befintliga bron att tas ur drift inom en snar framtid.

4.2 Vattenmiljö

De åtgärder som planeras kan påverka Dalälvens vattenmiljö, framför allt i samband med byggskedet. Påverkan bedöms vara lokal och temporär. Nedan beskrivs de olika arbetsmomenten samt de planerade skyddsåtgärderna för att begränsa riskerna.

Utifrån vattenverksamhetens omfattning och planerade skyddsåtgärder bedöms vattenverksamheten preliminärt inte påverka miljö kvalitetsnormerna i aktuell delsträcka av Dalälven. Detta kommer att utredas vidare och bedömas i ansökningshandlingarna.

4.2.1 Vattenkvalitet

Under bygg- och rivningsskedet kommer arbeten som schaktning, pålning, spontning och hantering av massor att utföras i och i anslutning till Dalälven. Dessa aktiviteter kan orsaka tillfällig grumling av vattnet som förväntas uppstå temporärt och lokalt under själva byggskedet.

Grumling kan påverka vattenkvaliteten och de ekologiska funktionerna i älven genom att partiklar och sediment sprids nedströms. Bottenfauna, fisk och andra vattenlevande organismer kan påverkas negativt. För att begränsa denna påverkan kommer skyddsåtgärder att vidtas i form av exempelvis siltgardiner.

För att möjliggöra bygg- och rivningsarbeten kommer pontoner att etableras i älven. Dessa används som arbetsplattformar, men fungerar även uppfångande av eventuellt fallande material så att spridning till vattenmiljön förhindras.

I samband med schaktarbeten finns risk för spridning av föroreningar från mark och bottensediment vilket beskrivs under avsnitt 4.4.

Vad gäller arbetsmaskiner finns risk för spridning av bränsle och oljor vid oförutsedda läckage och olyckor. Arbetsmaskiner kommer att kontrolleras och underhållas för att minimera risken.

Efter färdigställandet kan de nya brokonstruktionerna och dess stöd i vatten ge upphov till förändrad bottenstruktur och sedimentering. Vidare kan erosionsprocesserna påverkas, särskilt i erosionskänslig mark.

Den aktuella delsträckan är klassad som kraftigt modifierad med otillfredsställande ekologisk potential på grund av omfattande mänsklig påverkan. Mot den bakgrunden görs en preliminär bedömning att den planerade vattenverksamheten inte kommer att orsaka någon betydande påverkan på vattendragets ekologiska funktioner.

4.2.2 Länshållningsvatten

Länshållningsvatten, det vill säga regnvatten, grundvatten och spolvatten som samlas i exempelvis schaktgropar, behöver pumpas bort under byggskedet. Mängd och föroreningsgrad beror på arbetsmetoder och arbetets varaktighet. Om vattnet inte hanteras korrekt kan det utgöra en risk för vattenmiljön.

Hantering och planerade skyddsåtgärder för länshållningsvatten kommer att beskrivas närmare i ansökningshandlingarna.

4.3 Naturmiljö

Utredningsområdet är starkt påverkat av industriell verksamhet, vilket innebär att naturvärdena är begränsade. Inom utredningsområdet finns främst buskage, träd och öppna ytor. Avverkning av träd och buskar kommer att ske i begränsad omfattning för att ge plats åt de nya broarna, tillhörande infrastruktur och de arbetsytor som krävs under anläggningsskedet. Detta kan tillfälligt minska den biologiska mångfalden lokalt, men eftersom området redan är fragmenterat och domineras av industri bedöms påverkan som liten.

Det finns observationer av rödlistade arter inom en (1) kilometer som är registrerade i Artportalen, huvudsakligen fågelarter knutna till skogs- och jordbrukslandskap (SLU Artdatabanken, 2025). Häckning av ladusvala och/eller hussvala förekommer på den befintliga Mjälgabron. De förekommande bona kommer behöva tas bort i samband med rivningen av bron, vilket kan komma att kräva dispens från artskyddsförordningen (2007:845).

Inga rödlistade växter är observerade inom utredningsområdet. Inom utredningsområdet finns en observation av den invasiva arten sibirisk nunneört. Eventuella invasiva arter kommer att hanteras enligt gällande riktlinjer för att förhindra spridning.

Grumling under bygg- och rivningsarbetet kan komma att påverka eventuella vattenlevande organismer, se mer om detta och skyddsåtgärder i avsnitt 4.2.1.

4.4 Markmiljö och förorenad mark

Marken inom utredningsområdet består huvudsakligen av fyllnadsmaterial och glacial silt, vilket är känsligt för erosion och ras. Bygg- och rivningsarbeten kan därför öka risken för erosion, särskilt vid kraftiga regn eller höga vattenflöden. För att motverka detta kommer erosionskydd att anläggas vid behov, och geotekniska undersökningar genomförs för att säkerställa markens stabilitet.

Den befintliga bron och den planerade vattenverksamheten är belägna inom SSABs verksamhetsområde där verksamhet har bedrivits i cirka 150 år. Detta innebär en potentiell risk för markföroreningar. Eventuella markföroreningar kan spridas till älven vid arbeten både på land och i vattenområdet. SSAB har stor erfarenhet av att hantera massor och förorenad mark i samband med anläggningsarbeten i olika typer av projekt. Bolaget har som rutin att klassa massor och sediment genom provtagning och analys av föroreningar innan schakt- och anläggningsarbeten påbörjas. Därigenom kan nödvändiga skyddsåtgärder vidtas.

En miljöteknisk markundersökning kommer att genomföras inför det kommande arbetet. Masshantering, inklusive hantering av rena och förorenade schaktmassor från land och vattenområden, kommer att beskrivas vidare i ansökningshandlingarna.

4.5 Buller

Bygg- och rivningsarbeten kommer att medföra ökad buller- och vibrationsnivå i området, särskilt under pålning och spontning. Buller kan påverka både närboende och djurliv negativt, men eftersom området domineras av industri och avståndet till bostäder är relativt stort bedöms påverkan som begränsad och tillfällig.

Bullrande bygg- och rivningsarbeten kommer att begränsas till dag- och kvällstid.

SSAB avser utreda buller från de planerade bygg- och rivningsarbetena i förhållande till Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggplatser (NFS 2004:15).

SSAB avser även att utreda om bullret från trafik över bron kommer att ändras för närboende utifrån att projektet innebär att väg- och järnvägstrafik förflyttas något söderut.

4.6 Kulturmiljö

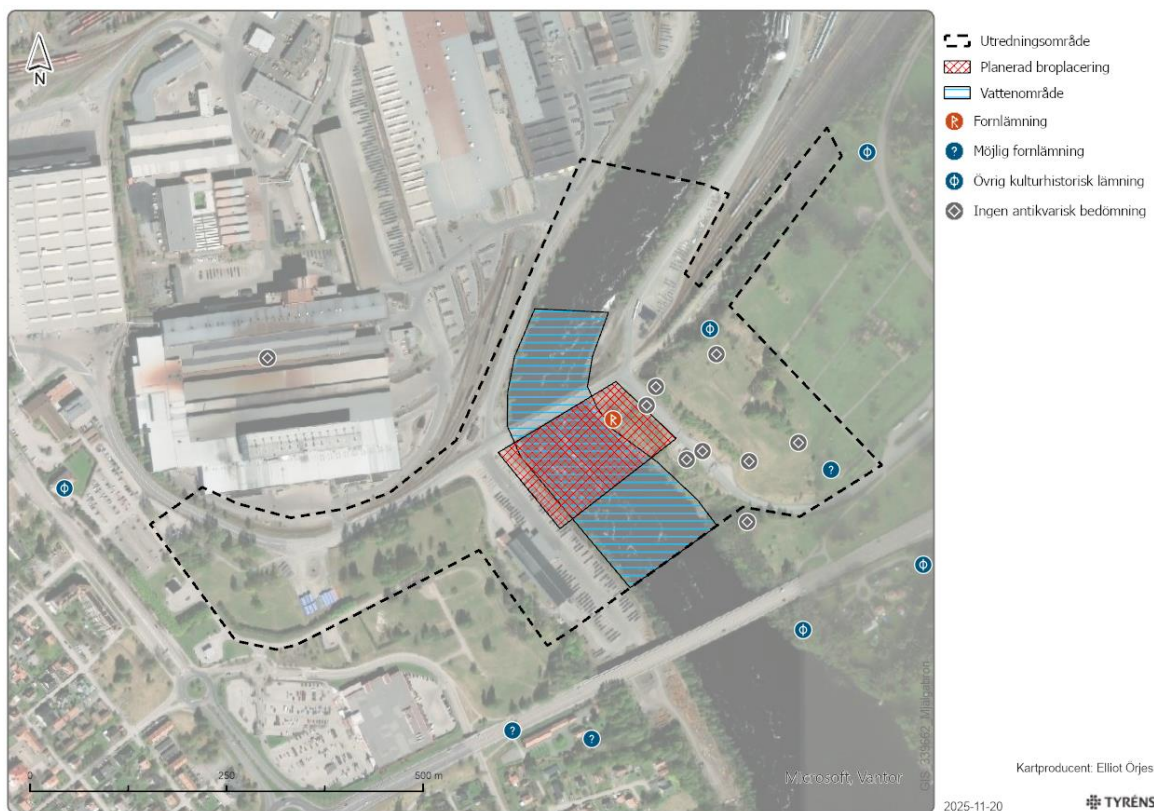
Det finns flera kulturmiljöhistoriska lämningar inom och i närheten av planerat verksamhetsområde, se Figur 6 (Riksantikvarieämbetet, 2025).

Den närmaste registrerade fornlämningen (L2001:1860) är belägen cirka 50 meter söder om den befintliga bron och ligger inom området för planerad broplacering. Fornlämningen är en blästbrukslämning med RAÄ-nummer Borlänge 12:4.

Inom utredningsområdet finns även två andra kulturhistoriska lämningar:

- L2001:885 som beskrivs som en fornlämningsliknande lämning med RAÄ-nummer Borlänge 14:1.
- L2001:1623 som beskrivs en möjlig fornlämning - bytomt/gårdstomt – med RAÄ-nummer Borlänge 218:1.

Punkter markerade som "*ingen antikvarisk bedömning*" avser områden där det inte längre finns någon forntida lämning på platsen, exempelvis eftersom den har undersökt fullständigt eller tagits bort.

Figur 6. Lämningar inom och i närheten av aktuellt utredningsområdet.

Fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar är skyddade och ingrepp i fornlämning kräver tillstånd enligt 2 kap. 12 § kulturmiljölagen (1988:950). Åtgärder som påverkar dessa lämningar kommer därför att föranleda ansökan om tillstånd hos Länsstyrelsen i Dalarnas län innan arbetena påbörjas.

4.7 Övriga miljöaspekter

Utsläpp till luft från arbetsmaskiner bedöms vara begränsade och lokala.

Landskapsbilden bedöms påverkas marginellt då området redan domineras av industri och den nya bron kommer att ersätta en redan befintlig kombinerad bro över älven. Om järnvägsbron utformas som en fackverksbro innebär det att den byggs upp på höjden, vilket kan ge en visuell förändring i närområdet jämfört med nuvarande bro. Utformning av broarna kommer att beskrivas och bedömas i förhållande till omgivningen i ansökningshandlingarna.

Verksamhetens påverkan på grundvatten bedöms vara mycket begränsad. Bedömningen görs utifrån projektets omfattning och planerade skyddsåtgärder.

Energibrunnar i närområdet bedöms preliminärt inte påverkas, men kommer att hanteras vidare i kommande arbete för att säkerställa att så är fallet.

Fortsatt utrednings- och projekteringsarbete kommer att utföras med hänsyn till den klimatanpassning som förväntade klimatförändringar kräver, med beaktande av 100-årsregn och vattennivåer vid höga vattenflöden.

5. Bedömning av miljöpåverkan

Vid en bedömning om betydande miljöpåverkan ska, enligt 10 § miljöbedömningsförordningen (2017:966), hänsyn tas till:

1. Verksamhetens eller åtgärdens utmärkande egenskaper
2. Verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, och
3. De möjliga miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper.

Vad som ska beaktas till respektive punkt och som hänsyn ska tas till vid bedömningen framgår närmare av 11–13 §§ i miljöbedömningsförordningen. SSAB har sammanställt nödvändiga uppgifter nedan.

5.1 Utmärkande egenskaper

I 11 § miljöbedömningsförordningen listas vilka särskild hänsyn som ska tas kopplat till verksamhetens eller åtgärdens utmärkande egenskaper, se Tabell 1. I tabellen finns även en sammanfattning av bolagets bedömning av hur planerad verksamhet förhåller sig till punkten.

Tabell 1. Verksamhetens utmärkande egenskaper

Punkter från 11 § miljöbedömningsförordningen	Planerad verksamhet – bolagets bedömning
1. verksamhetens eller åtgärdens omfattning och utformning,	Omfattning och utformning bedöms vara begränsad då befintlig bro ersätts med ny och i huvudsak samma lokalisering.
2. hur verksamheten eller åtgärden bidrar till kumulativa miljöeffekter tillsammans med andra verksamheter som bedrivs, som har fått ett tillstånd eller som har anmälts och får påbörjas,	Inga kumulativa effekter förväntas.
3. verksamhetens eller åtgärdens användning av mark, jord, vatten, biologisk mångfald, andra naturtillgångar och fysisk miljö i övrigt,	Verksamheten planeras inom ett industriområde och i ett vattendrag som bedöms som kraftigt modifierat. Bron kommer att ersätta en befintlig bro vars tekniska livslängd har uppnåtts. Åtgärden innebär därför inga nya markanspråk och medför inte heller några betydande förändringar av den fysiska miljön. Byggnation av broar kräver insatsmaterial/byggmaterial.
4. det avfall och andra förväntade restprodukter som verksamheten eller åtgärden ger upphov till,	Avfall och övriga restprodukter från bygg- och rivningsarbeten kommer att hanteras utifrån gällande krav. Bolaget strävar efter att så stor del som möjligt ska kunna återanvändas. Befintlig bro kommer att behöva rivas på ett strukturerat och planerat sätt för att minska risk för framtida påverkan på människors hälsa och miljö.
5. föroreningar och störningar från verksamheten eller åtgärden,	De föroreningar/störningar som framför allt behöver hanteras i samband med planerad verksamhet är risker i samband med schaktning och hantering av förorenade massor, grumling, buller och vattenmiljön. Med planerade skyddsåtgärder bedöms de bli begränsade. Beprövade och vedertagna skyddsåtgärder finns tillgängliga, såsom användande av siltgardin.
6. sannolikheten för allvarliga olyckor som är relevanta för den aktuella verksamheten eller åtgärden	Med planerade skyddsåtgärder bedöms risken för allvarlig olycka som liten. Den planerade åtgärden, att byta ut befintlig bro, förväntas på sikt minimera risken för olyckor.
7. risker för människors hälsa.	Planerade åtgärder bedöms inte ge upphov till betydande risker för människors hälsa. Temporär påverkan skulle kunna uppstå i form av buller under byggskedet. En bullerutredning kommer utföras och bullerbegränsande åtgärder planeras vid behov.

5.2 Lokalisering

I 12 § miljöbedömningsförordningen listas vilka särskild hänsyn som ska tas kopplat till verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, se Tabell 2. I tabellen finns även en sammanfattning av bolagets bedömning av hur planerad verksamhet förhåller sig till punkten.

Tabell 2. Verksamhetens lokalisering

Punkter från 12 § miljöbedömningsförordningen	Planerad verksamhet – bolagets bedömning
1. pågående eller tillåten markanvändning,	Planerad verksamhet innebär i huvudsak samma markanvändning som befintlig och bedöms vara förenlig med detaljplanernas syfte.
2. naturresurser som finns i det område som kan antas bli påverkat och deras relativa förekomst, tillgänglighet, kvalitet och förnyelseförmåga i området	Ingen betydande påverkan på naturresurser förväntas. Området är idag påverkat av industriell verksamhet.
3. naturresursernas, naturmiljöns och kulturmiljöns tåligghet i det område som kan antas bli påverkat	Med planerade skyddsåtgärder förväntas inte någon påverkan med undantag för: <ul style="list-style-type: none"> - eventuella svalbon på den gamla bron kan behöva tas bort/flyttas innan rivning, - ingrepp i fornminnen behöver hanteras i särskild ordning.

5.3 Miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper

I 13 § miljöbedömningsförordningen listas vilka särskild hänsyn som ska tas kopplat till verksamhetens eller åtgärdens miljöeffekter, se Tabell 3. I tabellen finns även en sammanfattning av bolagets bedömning av hur planerad verksamhet förhåller sig till punkten.

Tabell 3. Miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper.

Punkter från 13 § miljöbedömningsförordningen	Planerad verksamhet – bolagets bedömning
1. effekternas storlek, utbredning, karaktär, intensitet och komplexitet,	Utifrån planerade skyddsåtgärder görs bedömningen att förändringen inte kommer leda till miljöeffekter som innebär annat än ringa och tillfälliga olägenheter för människors hälsa eller miljö. Utbredningen förväntas vara lokal. Effekterna förväntas inte vara komplexa, utan kan hanteras med sedvanliga skyddsåtgärder.
2. sannolikheten för att effekterna uppkommer, hur de uppkommer, vilken varaktighet eller frekvens de har och hur reversibla de är,	Effekter av framför allt grumling och buller bedöms vara lokala, temporära under anläggningstiden samt reversibla. Påverkan på eventuella häckning av svalor bedöms komma att ske oavsett anläggande av ny bro eller inte, eftersom den befintliga bron har nått sin tekniska livslängd och inom en överskådlig framtid kommer att behöva rivas för att inte utgöra en säkerhetsrisk.
3. hur gränsöverskridande effekterna är,	Inga gränsöverskridande effekter förväntas.
4. effekternas kumulativa verkan tillsammans med effekterna av andra verksamheter som bedrivs, som har fått ett tillstånd eller som har anmälts och får påbörjas	Inga kumulativa effekter förväntas.
5. möjligheten att begränsa effekterna på ett effektivt sätt.	Med de skyddsåtgärder som planeras och beskrivits under avsnitt 4 bedöms det finnas möjlighet att begränsa miljöeffekterna på ett effektivt och beprövat sätt.

5.4 Sammanfattande bedömning – ej betydande miljöpåverkan

Utifrån vad som framgår av tabellerna ovan om de planerade åtgärdernas egenskaper, lokalisering och möjliga miljöeffekter, bedömer bolaget att planerad verksamhet inte innebär en betydande miljöpåverkan.

Planerade broar kommer att uppföras strax intill befintlig bro, vilken av säkerhetsskäl kommer behöva rivas. Vattenområdet är idag kraftigt påverkat av bl.a. vattenkraft och planerade arbeten kommer i princip inte medföra någon ändrad påverkan. Naturvärdena bedöms vara begränsade i vattnet och de älvbankar där landfästena planeras. De arbeten som ska genomföras i vattnet är begränsade i tid och utbredning, och eventuella miljöeffekter bedöms kunna hanteras effektivt med skyddsåtgärder som är typiska för arbetena. Potentiellt fågelbo kommer att behöva tas bort, men det är något som oavsett är nödvändigt med hänsyn till den befintliga bronns skick. Inga riksintressen eller formellt skyddade områden bedöms påverkas av de planerade åtgärderna.

6. Fortsatt arbete

Avsnitten nedan ger en kortfattad beskrivning av de utredningar som planeras, hur det kommande miljöbedömningsarbetet är strukturerat, samt projektets tidplan.

Tillstånd för ingrepp i fornlämning enligt 2 kap 12 § kulturmiljölagen kommer att sökas hos Länsstyrelsen i Dalarnas län.

I samband med nybyggnation av broarna kommer även järnvägsspåren i anslutning till järnvägsbron att anpassas. För att säkerställa nödvändiga tillstånd gällande fasta installationer av järnvägssystemet planerar SSAB kontakta Transportstyrelsen för dialog om förändringen och eventuellt behov av anmälan.

6.1 Samrådsredogörelse

Yttranden och synpunkter som kommer in under samrådsprocessen kommer att sammanställas i en samrådsredogörelse. Samrådsredogörelsen kommer ges in till Länsstyrelsen efter genomfört samråd och inför beslut om betydande miljöpåverkan kan antas eller inte. Samrådsredogörelsen kommer även bifogas tillståndsansökan.

Yttranden som kommer in under samrådet ligger även till grund för det fortsatta utredningsarbetet och för miljöbedömningen av de planerade åtgärderna.

6.2 Förslag till avgränsningar och utredningar

Kommande förenklade underlag eller MKB föreslås i stort att följa samma struktur som denna samrådshandling, men med fördjupade beskrivningar för att tydligare analysera den miljöpåverkan som planerat projekt kan ge upphov till. I ansökningshandlingarna kommer SSAB att redovisa vilka skyddsåtgärder som avses att vidtas och den ansökta verksamheten kommer att bedömas gentemot de allmänna hänsynsreglerna, miljökvalitetsnormer och miljömål.

De områden som framför allt kommer att utredas och redovisas mer utförligt är:

- Masshantering och förorenad mark, bl.a. innehållande en miljöteknisk markundersökning (avseende mark- och vattenområden där ingrepp planeras).
- Fördjupad inventering vattendrag (enligt SIS-standard 199000:2023) och artbestämning av vilken typ av svala som eventuellt häckar på den befintliga bron.
- Geotekniska förutsättningar, inklusive erosion och stabilitet.

- Externbullerutredning omfattande anläggningsarbeten och hur förändringen av väg och järnväg påverkar verksamhetens buller till omgivningen.

6.3 Ansökan och tidplan

Bolagets målsättning är att ansökan om tillstånd ska lämnas in till mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt under andra kvartalet 2026. Beroende på omfattning av de utredningar som krävs samt eventuella årstidsberoende utredningar kan ansökan även komma att lämnas in vid senare tidpunkt.

Efter beviljat tillstånd från mark- och miljödomstolen kommer arbeten med byggnation av de nya broarna och rivning av befintlig bro att påbörjas. De planerade bygg- och rivningsåtgärderna beräknas vara slutförda 2–3 år efter att arbetet påbörjas.

7. Referenser

- Borlänge kommun. (2018). *Fördjupad översiktsplan Borlänge tätort*. Hämtat från <https://www.borlange.se/fordjupad-oversiktsplan-borlange>
- Falu & Borlänge kommun. (2014). *Översiktsplan FaluBorlänge*.
- Försvarsmakten. (2023). *Riksintressen för totalförsvarets militära del 1 - Dalarnas län*.
- Länsstyrelsen Dalarna. (2025). *Kartvisare planeringsunderlag*. Hämtat från https://ext-webbgis.lansstyrelsen.se/lstw_kartvisare/
- Naturvårdsverket. (2025). *Skyddad natur*. Hämtat från <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>
- Riksantikvarieämbetet. (2025). *Fornsök*. Hämtat från <https://app.raa.se/open/fornsok/lamning/c0fc73ed-3671-4ab5-8cef-cd242457ae47>
- SGU. (2025a). *Kartvisare - Berggrund*. Hämtat från <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-berggrund-1-miljon.html?zoom=522887.8040789176,6704346.563017842,527166.2126357347,6706681.767688251>
- SGU. (2025b). *Kartvisare - Genomsläpplighet*. Hämtat från <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-genomslapplighet.html?zoom=523476.7329557139,6704473.963064906,527755.141512531,6706809.167735315>
- SGU. (2025c). *Kartvisare - jordarter*. Hämtat från <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jordarter-25-100.html>
- SGU. (2025d). *Kartvisare - jorddjup*. Hämtat från <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jorddjup.html?zoom=523288.5725452134,6704359.722870608,527566.9811020305,6706694.927541017>
- SGU. (2025e). *Kartvisaren - Brunnar*. Hämtat från <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-brunnar.html>
- SLU Artdatabanken. (2025). *Artportalen*. Hämtat från <https://artportalen.se/ViewSighting/SharedSearch?storedSearchId=24501&identifier=036CDF04>
- VISS. (2025a). *Dalälven*. Hämtat från Vatteninformation Sverige: <https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA24408773>
- VISS. (2025b). *Badelundaåsen-Leksand Borlänge*. Hämtat från Vatteninformation Sverige: <https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA24408773>